

Izid bojevanja v Dobrudži negotov.

Berlin poroča poraz Rumunov, od drugod pa naznanjajo, da se Mackensen umika.

Zeppelinke nad Londonom.

Položaj na drugih frontah v zadnjih dneh le malo izpremenjen.

London, 24. sept. — Od dvanajstih zeppelinov, ki so napadle sredi vzhodno in jugovzhodno brežino angleške ter spuščale smrt in pogubo izpod neba, ležita danes dve v razvalinah v vasi Mangold, okraj Essex. Predno sta bili zbiti, sta usmrtili 28 oseb in ranili 99 v metropolitanskem okrožju londonskem. Dve osebi sta bili usmrčeni in 17 je bilo ranjenih drugod.

Laška fronta.

Dunaj, 21. sept. — Današnje poročilo avstro-ogrškega vojnega vodstva se glasi:

"Laško bojno torišče: Nobenih bojev v velikem merilu."
Rim, 21. sept. — Italijanske čete so osvojile novo postojanko vzhodno od Gorice blizu Sv. Katarine na soki frontu in odbile avstrijski napad na Krasu, pravi danes objavljeno naznailo vojnega urada.

Nobenih važnih dogodkov.

Berlin, 22. sept. (Brezlično v Sayville.) — Danes objavljeno dnevno poročilo avstro-ogrškega vojnega vodstva se glasi:

"Laška fronta: Nobenih važnih dogodkov."
Cadornovo vremensko poročilo.
Rim, 22. sept. — "Trajno slabo vreme je zopet ovrnilo delavnost naših čet včeraj na vsem bojnem torišču, vendar so napredovale na tirolski fronti," tako poroča danes glavni stan.

"Napredovali smo v kljub slabemu vremenu v Vanci-Cismonski dolini in proti vrhu Monte Sief."
"Sovražne baterije so obstreljevale Gorico, ne da bi napravile kako škodo."

Cadorna opisuje poraz.

Rim, 23. sept. — Na Kraški planoti, čez katero poskušajo Lahi prodrati proti Trstu, so bili sredi po Avstriji in v Ogrih silno napadeni in poginili na zaju. Sovražnik je zasedel laške strelske jake, a je bil pozneje izgnan.

Rumunska fronta.

Dunaj, 21. sept. (Čez London.) — Današnje poročilo avstro-ogrškega vojnega vodstva se glasi:

"Rumunska fronta: Južno od kraja Petroseny smo zopet zasedli višine na obeh straneh Vulkanskega prelaza.

Blizu Sibinja (Hermannstadt) in na vzhodnosredmogoški fronti je prišlo samo do spopadov med prednjimi strazami."

Mackensen ustavljen.

London, 21. sept. — Gen. von Mackensenov pohod v Dobrudžo je bil ustavljen, in Rumuni in Rusi obdržujejo svojo linijo južno od železnice v Konstanco od Črnega morja do Donave.

Rumuni so tudi ustavili prodirajoče Avstro-Ogre v Sedmogoški planinah in trdno obdržujejo nove postojanke. Ta dva razvoja v balkanskem položaju sta pomagala olajšati bojevanje, ki so jo čutili v Londonu in Parizu glede položaja na jugovzhodnem vojnem torišču.

Rumuni zopet poraženi.

Berlin, 22. sept. — Bolgarske in nemške čete pod generalom von Mackensenom so hudo porazile Rumune in Ruse v Dobrudži in pognale nazaj v neredu, tako poroča danes veliki glavni stan. Veliki uspeh je bil pridobljen z obkoljenjem sovražne fronte. Počilo se glasi:

"V Dobrudži so močni oddelki napadli Rumune jugozapadno od Toprai Sarija (14 milj jugozapadno od Kjustendže). Z obkoljujočim protinapadom po nemških, bolgarskih in turških četah proti boku in hrbtu sovražniškemu so bili Rumuni poginili nazaj v neredu."

Rumunsko vojno poročilo.

Bukurešt, 22. sept. — Sledeče uradno naznanilo je bilo izdano danes:

"Na severni in severozapadni fronti so bili nevažni spopadi. Ujeli smo 140 mož in uplenili dve strojni puški."
"Na južni fronti v Dobrudži, se je sovražnik nehal umikati in se utrjuje. Poginili smo v beg nekaj krdel sovražnega desnega krila."

"Sovražni zrakoplovi so bombardirali Černo-Vodo, usmrtili sedem možkih, med njimi dva vojaka, in tudi več živali ter razdejali tri hiše."

Brez živčevja in streliva.

Rim, 22. sept. — Brzjavka iz Švice pravi, da je bila zadnje tri dni armada gen. von Mackensena v Dobrudži v žalostnem položaju, ker je dež razdeljal poti in prežal zveze. Njegova armada je brez hrane in municije. Brodi z živčevjem, prihajajoči navzdol po Donavi iz Rusčuka, so bili pogreznjeni po rumunskem topništvu.

Položaj nejasen.

London, 23. sept. — Boji v Dobrudži so izbruhnili iznova. Berlin poroča, da so Rusi in Rumuni začeli ofenzivo, ali brez uspeha. Rim naznanja, da se feldmaršal von Mackensen umika in da so njegove čete opustile trdnjavo

Silistiro. Na Sedmogoškem pridobivajo Avstriji.

Makedonska fronta.

Berlin, 21. sept. (Čez London.) — Uradno poročilo o podjetjih na makedonskem bojnem torišču se glasi:

"Tekom zmagovitih bolgarskih napadov so utrpeli Francozi blizu Florine skrajno težkih izgub. Vzhodno od mesta je napadlo bolgarsko konjstvo bežečo sovražno pehoto in jo razkropilo. Številni ujetniki so bili dovedeni in več strojnih pušk je bilo uplenjenih."

"Ponovni srbski napadi na Kajmakalan in ob moglenski fronti so bili odbiti."

Srbi se prodirajo.

London, 21. sept. — Po pariškem uradnem poročilu s solunske fronte Srbi se prodirajo proti Bolgarom.

V okrožju reke Brod so Bolgari isili svojo pot v vas Boresnica, ko sta se dva napada izjalovila. Ljut boj z bajonetom je sledil, in Srbi so prepodili sovražnika iz vasi.

Novi uspehi za zaveznike.

Pariz, 22. sept. — Francoske in srbske čete, ki se vojskujejo ob zapadnem koncu makedonske fronte, so izbojevale novih uspehov proti Bolgarom, je naznanil vojni urad danes.

Srbske čete, ki prodirajo ob reki Brodi, so dospеле v sosednjo kraja Vrbani, kjer so ujeli 100 mož.

Vsled ljuhtih spopadov so zavezniške čete prodrle na višine, ki obklopujejo cesto iz Florine v Popile.

Sreča se obrača.

London, 23. sept. — Vojna sreča v Makedoniji se obrača v prid nemško-bolgarskim četam. Bolgari so zavzeli zavezniške strelske jake med Florino in Presbiškim jezerom ter odbili napade ob Vardaru.

Ruska fronta.

Dunaj, 21. sept. (Čez London.) — Današnje poročilo avstro-ogrškega vojnega vodstva se glasi:

"Fronta nadvojvode Karla Francav karpatskih gozdnatih gorah je sovražnik nadaljeval svoje napade na čete armade generala von Kirchbach z največjo trdnostjo. Blizu Briaze in vzhodno od Panterkega prelaza je potisnil naše najprednje postojanke nekoliko nazaj. Povod drugod so se njegovi naskoki pred hrabrostjo braniteljev izjalovili. Med c. in kr. četami, borečimi se v Karpatih, zaslužijo hrabri ogrski črnovojniški bataljoni pod generalom Fath posebno omenbo."
"Ob Narajuvki so ostali vsi sovražni napori brezuspešni."

"Fronta bavorskega princa Leopolda: Močnim ruskim množstvenim napadom so se morale čete pod generalom von der Marwitz upirati. Sovražnik je gnil svoje čete v gostih vrstah v pokoli. Samo vzhodno od Svinjukov se niso nehali boji. Na vseh drugih točkah so bili Rusi odbiti pod najtežjimi izgubami."

Rusko uradno naznanilo.

Petrograd, 21. sept. — Današnje naznanilo ruskega vojnega urada se glasi:

"Ob reki Stohod v okrožju železnice

VILLA BAJE ZOPET "MRTEV".

Iz Mexico City poročajo, da Villa ni vodil napada na Chihuahua, ker je prej umrl.

Uporniki se spet gibljejo.

Osvojili bojda glavno mesto mehiške države Tamaulipas.

Washington, D. C., 21. sept. — Poročilo z natančnimi podrobnostmi o napadu, ki ga je podjel general Villa na Hidalgo dan, praznik mehiške neodvisnosti, na Chihuahua City, glavno mesto države istega imena, je dospelo danes v vojni urad od brigadnega generala Bella, poveljnika v El Pasu. Villa je osebno vodil napadnike. Osvojili so večino javnih poslopij, med njimi tudi vladno palačo, in jih obdržali zasedena več ur. Ko je zopet odrinil, se mu je pridružilo kakih 1.000 do 1.500 mož Carranzove posadke. Poleg tega je uplenil nekaj topov ter velike množine orožja in streliva ter obljubil, da "s vrnem kmalu zopet".

Uporniki se gibljejo.

Brownsville, Tex., 22. sept. — Po senkaj dospeli poročili je krdelo upornikov pod vodstvom generala Al-berto Carrera Torresa osvojilo glavno mesto Victoria mehiške države Tamaulipas po trdnostnem boju s Carranzovo posadko. General Torres je dalje rogovil v omenjenem ozemlju. Vrednim četam se doslej vkljub ponovnim poskusom ni posrečilo, njegovo krdelo razkropiti.

Villa zopet "mrtev".

Mexico City, 24. sept. — Po brzjavki, ki jo je prejel "El Pueblo" no-voj, je vojni tajnik Baker obvestil državne tajnika Lansinga, da je Villa umrl pred nekaj časom in da so torej poročila, po katerih je vodil razboj-nike, ki so napadli Chihuahua, neosno-vana. Tukajšnji uradniški pravilo, da je Villova smrt potrjena.

Kovel-Rovno je sovražnik začel ofenzivo na nekaterih točkah, a je bil povsod odbit po naših četah. Okrog Koryntine in Svinjukov se boji nadaljujejo in tu smo ujeli 6 častnikov in 687 mož, vsi Nemci.
"Karpati: V okrožju Panterkega pogorja so naše čete osvojile sovražno postojanko na eni izmed višin. Tu smo ujeli 1 častnika in 437 mož. Uplenili smo tudi šest strojnih pušk in veliko število orožja in nabojev."

Turki na fronti pred Rigo.

London, 21. sept. — Turške čete so dospеле na fronto pred Rigo, pravi Reuterjeva brzjavka iz Petrograda. Vodijo jih nemški in avstrijski častniki in vsa njih opravila je nemška.

Ruski uspeh v Karpatih.

Berlin, 22. sept. — Obupni boji med Avstro-Nemci in Rusi v Karpatih gorovju se nadaljujejo. Vrh Smotrec, ki je zamenjal roke večkrat, so Nemcem zopet odvzeli Rusi, pravi današnje nemško uradno naznanilo. Nadaljnji ruski napadi na Baboludovo so bili odbiti.

Nemške čete v Volhiniji, zapadno od Lutska, so včeraj odbile slabotne ruske napade. V bojih v sredo so Nemci ujeli 750 mož in uplenili več strojnih pušk.

Viljem na ruski fronti.

Kodanj (Kopenhagen), 22. sept. — Cesar Viljem je dospel na fronto pri Kovelu, po danes senkaj dospelih brzjavkah, in pravijo, da misli feldmaršal von Hindenburg začeti ofenzivo proti Rusom.

Zapadna fronta.

London, 21. sept. — Pridobitve v okrožju reke Somme po Britancih in zmaga za Francoze v verdunskem odseku so bili glavni polaji današnjega bojevanja na zapadni fronti.

Novozelandski so pridobili na ozemlju južno od reke Aute v Sommskem okrožju. Nemci so podjemali močne protinapade, ali zavezniške čete so odbile sovražnika s težkimi izgubami zanj. Nemci so pustili ujetnikov v rokah Novozelancev in veliko število mrtvecev pred svojo linijo.

Francoska zmaga v verdunskem odseku je bila južno od Thiaumontske utrdbi. Gen. Joffrovi vojak so zavzeli dva zakopa in ujeli 100 mož. Pridobili so tudi 100 jrdov vzhodno od Forta Vaux.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 21. sept. — Čete bavorskega prestolonaslednika Rupprechta nadaljujejo boj z ročnimi granatami proti

zavezniškim četam blizu Courcelletta, severno od reke Somme, pravi današnje uradno naznanilo nemškega generalnega štaba. Ozemlje, katero so pridobili Nemci v napadu jugozapadno od Rancourta in v Rouchavesnes, je bilo izgubljeno, pristavlja naznanilo, po trdem boju.

Hindenburg vodi boj.

Pariz, 21. sept. — Devetdesettisoč mož, pod osebnim vodstvom feldmaršala von Hindenburga, se je udeležilo včerajšnjih napadov na nove francoske postojanke v okrožju Bouchavesnes ob reki Somme, kakor brzjavlja poseben vojni poročevalec listu "La Liberte". Mnogo dodatnih topniških vlakov je tudi prišlo v to svrhu.

Izid bitke je bil nesrečen za napadnike, pravi poročevalec, kajti nemške izgube so bile uprav strašne. Te se dajo preccniti iz dejstva, da je neka stotnjica 11. bavarske divizije izgubila 160 mož od 210, dočim so polki drugod izgubili 60 odstotkov svoje bojne moči.

Zavezniške pridobitve.

London, 22. sept. — Francoske in britanske pridobitve v bojih ob reki Somme so bile naznanjene nočjo. Pariško uradno naznanilo pravi, da so od 1. julija do 18. septembra zavezniški ujeli več nego 55.000 Nemcev na fronti ob reki Somme.

Danes naznanjene pridobitve so bile v predkrajih mesta Combles, kjer so Francozi osvojili močno utrjeno hišo, ter med vasema Flers in Martinpuich, kjer so Britanci osvojili dve liniji nemških strelskih jarkov na fronti ene milje.

Francoski so odbili mnogo nemških napadov med Le Prievozno farmo in Rancourtom.

Nadvojvodom odvzeto poveljstvo.

London, 21. sept. — "Trem nadaljnjim avstrijskim nadvojvodom," pravi brzjavka iz Curija na Wireless Press, "so bila vsled nemškega vpliva odvzeta troja važna vojaška poveljstva." Brzjavka pravi:

"Nadvojvoda Evgen, do nedavna vrhovni poveljnik na laški fronti, je bil odpuščen iz armade in imenovan kuratorjem (skrbnikom) v Akademiji znanosti na Dunaju."

"Nadvojvoda Leopold Salvator, do nedavnega generalni nadzornik topništva, je bil odstranjen iz seznama aktivnih častnikov in imenovan protektorjem (pokroviteljem) Franc Jožefove Akademije znanosti, slostva in umetnosti v Pragi."

"Admiral nadvojvoda Karel Štefan je bil imenovan pokroviteljem Akademije znanosti v Krakovu."

Kreta se ločila.

London, 21. sept. — Ne priznavajoč kralja Konstantina, so uporniki na grškem otoku Kreta vrgli oblastva in proglasili začasno vlado, po današnjih brzjavkah iz Aten.

Kreta, 150 milj dolg otok v vzhodnem Sredozemskem morju, ima nekaj nad 300.000 prebivalcev in je rojstna domovina bivšega grškega prvega ministra Venizelosa, ki je bil voditelj stranke na Grškem, katera je bila za vstop v vojno na strani ententnih zaveznikov.

Uporniki na Kreti so sklenili poslati odbor v Solun, kjer so zadnji mesec grški revolucionarji dosegli nadzorstvo nad deli grške Makedonije in proglasili začasno vlado.

Avstrijci potopili submarinko.

Berlin, 22. sept. (Brezlično v Sayville.) — Pomorski odsek avstro-ogrškega državnega vojnega ministrstva je naznanil danes, da je bil francoski podmorski čoln "Foucault" v južnem Jadranskem morju po avstro-ogrskem pomorskem letalu pogreznjen. Posebno poudarja naznanilo, da se je letalu s pomočjo nekega drugega zrakoplova posrečilo, rešiti in ujeti celo, že potapljačijo se posadko sovražne vojne ladje. Prvo letalo je vodil poročnik Železny, njegov opazovatelj je bil poročnik von Klimburg; drugega letala voditelj je bil nadporočnik Konjevič, opazovatelj pomorski kadet Severa.

Prevoznik pogreznjen.

Berlin (brezlično v Sayville.) — Admiralstvo poroča, da je dne 17. sept. nekaj U-čoln pogreznil sovražno prevoznico ladjo v Sredozemskem morju. Parnik se je potopil v 43 sekundah in je bil do zadnjega kotika napolnjen z vojaštvom.

Sestanek avstro-nemških poslancev.

Berlin, 21. sept. — Nemški in avstro-ogrski državni poslanci se sudejo v Saleburgu, pravi agencija za prekmorske novice, v svrhu, da se pogovore o političnih vprašanjih skupne koristi za ope deželi.

SOČUTNA STAVKA V NEW YORKU.

Vsi unijski delavci vzhodne metropole bili pozvani ustaviti delo v sredo jutraj.

Nad 600,000 mož prizadetih.

Iz sočutja s štrajkačimi uslužbenci cestnih železnic v New Yorku.

New York, 22. sept. — Vsi organizirani delavci Greater New Yorka so bili nočjo formalno pozvani, ustaviti delo prihodnje sredo ob osmi uri zjutraj iz sočutja s štrajkačimi uslužbenci cestnih železnic. Delavski voditelji trdijo, da prizadene ta odredba kakih 600.000 možih.

Poziv se razteza ne le na mesto New York, marveč tudi na Westchester county, v katerem leže mesta Yonkers, New Rochelle in Mount Vernon.

"Klic k orožju".

Hugh Frayne, organizator za American Federation of Labor za državo New York, je naznanil odklop, odrediti sočutno stavko, v sledeči izjavi:

"Zastopniki 80 delavskih unij v Greater New Yorku in okolici so danes enoglasno sklenili splošno zaustavo dela v vseh obrtih in industrijah Greater New Yorka in okolice. Sklep stopi v veljavo v sredo, dne 27. septembra, ob osmi uri zjutraj."

Razlogi za stavko.

Štrajkovno povelje se opira na domnevo, da unijski delavci "ne morejo spraviti v soglasje s spoštovanjem samega sebe, da bi se posluževali cestno-železniških vozov, katere vodijo stavkovniki". Tako je izjavil Ernest Bohm, tajnik za Central Federated Unions.

"Unijski delavci," je rekel g. Bohm nadalje, "pa tudi nočejo staviti svojega življenja v nevarnost v cestno-železniških vozovih, ki jih vodijo nezavestni motorniki in stražarji poliestri. Dokler delavci ne odstranijo te nevarnosti s priskrbo drugih vozil, ostanejo delavci rajši doma."

Katoličani zahtevajo pravico.

Topeka, Kas., 21. sept. — V tukajšnjem državnem najvišjem sodišču je bila danes vložena prošnja za sodno povelje, da se prisili šolski odbor v Parsonu, Kas., k dopušcanju katoliških dijakov v javno višjo šolo (high school) na temelju izpričeval iz župniške šole brez posebnega izpita.

Katoliški dijaki se morajo podvreči posebnim izpitom, predno smejo stopiti v višjo šolo, in sodno povelje je naproseno v prisiljenje šolskega odbora, da izpremeni to pravilo.

BREZ SKRBI

poslajte denar skozi naše posredovanje v staro domovino, ker kljub vojnim zaprekam, se naše pošiljave izplačajo vedno točno.

Kljub temu, da ne dobite pisma od svojcev iz stare domovine, ker je bilo morda isto na onem parniku, ki je prišel v roke Angležem ali Francozom, se ni treba bati, da denar ni na varnem.

Bodite brez skrbi! Dokler vidite naš oglas v listu, ni nobene nevarnosti. Če bi bila kakšna nevarnost, bi mi to v listu objavili.

Mi garantiramo vsako pošiljatev, da bo sigurno sprejeta, ali pa vrnemo denar, kadar se nam dokaže, ali če se sami prepričamo, da denar ni bil izplačan, radi enega ali drugega vzroka.

Po Wireless (brezličnem brzjavu) pošljemo denar v staro domovino, in to naravnost v Avstrijo.

Ako ni pomote ali posebnosti, je denar prejet v 3. do 5. dneh. Včasih se pa tudi za delj časa zakasni.

Vsak brzjav, akotudi ima manj kot 6 besed, stane \$4.50, če pa je več kot 6 besed, se računa po 65c od vsake besede in številke posebej.

Mi imamo v tem oziru najboljšo zvezo in najstrožji sistem, ker naš namen je zadovoljiti vsakogar, ki se poslužuje našega posredovanja.

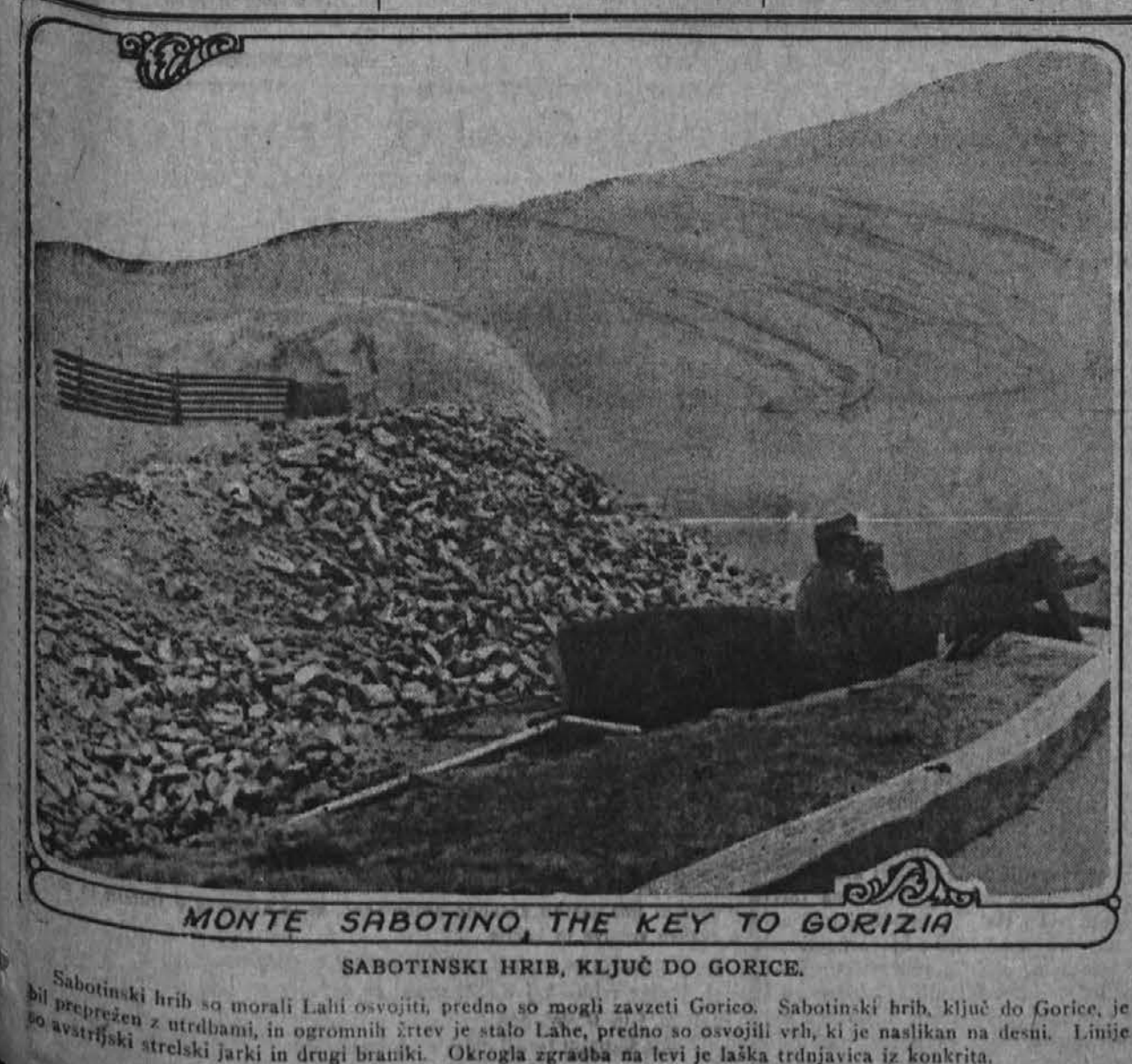
Danes pošljemo v staro domovino:

5 K za . . .	90	250 K za . . .	\$34.00
25 " . . .	3.75	500 " . . .	67.50
50 " . . .	7.00	750 " . . .	101.00
100 " . . .	13.50	1000 " . . .	135.00

Denar nam pošljite po bančnem "Draftu", ki ga dobite v vsaki banki skoro popolnoma zastonj, poštne ali ekspres Money Order-om, ali pa v priporočenem pismu kar gotov papirnat denar.

AMERIKANSKI SLOVENEK
bančni oddelek

1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

MONTE SABOTINO, THE KEY TO GORIZIA

SABOTINSKI HRIB, KLJUČ DO GORICE.

Sabotinski hrib so morali Lahi osvojiti, predno so mogli zavzeti Gorico. Sabotinski hrib, ključ do Gorice, je bil preprežen z utrdbami, in ogromnih žtev je stalo Lahi, predno so osvojili vrh, ki je naslikan na desni. Linije so avstrijski strelski jarki in drugi braniki. Okrogla zgradba na levi je laška trdnjavnica iz konkrita.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZVEZDENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill. 14. maja 1915

Vstanovljena 29. novembra 1914

RUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik.—Josip Klepec, Joliet, Ill.
Član.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik.—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Težak, Joliet, Ill.
Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasi: AMERIKANSKI SLOVENE, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani (icami)

katerenkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem gl. odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljate se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Z BOJNEGA POLJA.

Napisal vojni kurat J. Hafner.

(Iz "Gorenjca".)

Ravnokar sem se odtrgal krasnemu koncertu, ki sta ga improvizirala nadporočnik Čeh in stražmojster Mažar na klavirju in harmoniju ob spremstvu prasnega tenorja ogrsko-nemškega pastora v uniformi. Preselil sem se v spalnico sbo g. župnika v Delatinu, Poljska, da napišem par črtic o življenju v tem po vojski silno opustošenem kraju. Poginuli konji ob cesti, vsakodnevne podrine in razvaline, mnogi sledovi strelnega orožja in neizogibne žate črnih vranov s svetilkajočimi očmi in ostrimi kremplji — vse to je jasno pripovedovalo o strašni vojni. Šest mesecev je tudi gospodoval sovražnik "Moskal" in pil kri ubogega ljudstva. Postaren logar, v čegar hišici smo zasledili častniki našega poljskega špitala čeno sobico, mi je črno na belem pokazal zapisnik stvari, ki so mu jih deloma vzele ali končali Rusi, deloma pa pokradli zlobni sosedje. Vsa škoda znaša 1635 kron. Kozaki so vzel sploh vse perilo, koce, zlatino in srebrnino, živila, sukne, preproge. Iskajoč denar so razbili skrinje, trgali deske, udarili peči. Tudi ženske so nadlegovali in celo nedorasla dekleta. Revna Rusinka mi je tožila, da so ji za kravo dali 15 rubljev, g. župniku pa so celo naščeporezali divan in polomili stole, ker tega niso mogli vzeti seboj. V zunanji strani latinske cerkve tiči granata do polovice svoje dolžine; ako bi se bila razletela, bi bila cerkev sedaj razvalina. Tukajšnja solina (tu je rudokop za pomensko sol) je docela zgorela in le malo poslopj je v mestu, ki ne kaže večjih sledov topovskih izstrelkov.

Vstopim se k znamenju Matere božje. Deset sveč gori pred podobo Pomladnice kristjanov, ki plapolajo iliti v proseč skorajšnjega miru. In iz tega otoka zrem v morje življenja in bele, ki se giblje kakor v besni, a nejo zakriti boleti po blatni cesti. Leje mladim fantov v slikoviti in praktični narodni noši, s culami na hrbtu, pomikajo protik olodvoru, spremeni od straž. Rekruti so to iz okolice, ki se gredo vezbat za krvavi posel neznanomak na Ogrsko. Ob plotovih pa slone bečne matere in sestre in si brišejo s prsti solze. Da, ločitev je, in sicer ločitev med razvalinami in trplji, od zamolkeln gromenju iz davljave; ločitev brez slovesa, na blatni cesti... In zopet nova legija. Kdo so to? Bog zna, kako so prišli sem ti sičrat, komati in nedolžni, a strašno komolec visoke kučme odeti možje. Rusi so; zakaj lopate in motike štrle iznad kučme iz štiristopov. Grejo nad blato. Morebiti se bo v Kranju to slikaš kot licentia poetica, a — pri Monodovi bradi prišezem — če nas smo izgubljene, pokopani v blatu, ki se množijo in raste, kakor kaša, začaranega lonca v pravljici. Ha, aha! Aha, to so pa Huculi! Bog ne zastoj učili cigani kot županovega sina svojega jezika. A še bolj me je razveselil Hucul s svojimi konji, ki ne jedo in ne pijejo, tudi ne spe, ampak samo trpe in delajo. "In za druge ljudi in kučmi na garjeva ušesa in pota se korobačem po oguljenih rebrih, kotine potegne, magari če je pol Bučevsko ljubezen do bližnjega in do bližnjega ne najdeš. Vsak konjiček konjiček zasluži zlato medala. In eden in dva, in deset in sto, Huculov ne zpanjka. In izginjejo v blatu na desni, drugi priplavajo iz Huculov na levi — in tako dalje, nočindan zopet legija. Otroci so, pa ne oni iz bližnjega in okolice; blede, gladni, ne- na pol goli, z žakljem na hrbtu in črepinjo v roki. Proti pričakova-

veliko pernatu blazinico pod glavo!" "Čez pol ure sem tu z njo!" Ni lahko tu dobiti take stvari. Bolniške strelnice ne morejo pomagati. V Delatinu se leži na slami! Stopim k gospodini, kjer stanujemo častniki, in ta izpuli iz svojega modroca žime, naredi iz nje toliko zaželjeno blazinico, in jaz hitim z njo h kadetu. Tam leži orjaški Romun, kuštrav, razgaljen, kakor ranjeni Herkul. Protestant je, a vendar mu je milo, ko mu naredim križ na čelo. — Podoban Kristusu na križu je zares oni Hrvat. Lep, silen možak, da bi lomil podkve in grizel steklenice. Neprehoma sega z orjaško desnico po posodi, da izvrže ravnokar izpito vodo. "Ah, gospodine, silno ja trpim. Kugla mi je probila prsi, prošla kroz trebuh i tiči sada v cievima. Bože, Marijo!" Pokrižam ga in mu obljubim, da se bom njega in njegove družine spomnil pri sv. maši. Da ste le videli, kako so vzplamtele te črne njegove oči v plamu ljubezni. Tudi njemu se je poznalo, da niso vojni kurati odveč. Grozne so vojskine boli, a ravno ta strašni ogenj bo brezdvoma na milijone ljudi očistil nezdavil primese moderne kulture.

PRI BATERIJ.

(Iz "Slovenca".)

Načelnik horjulskega Orla Fran Lončar je pisal svojemu prijatelju pismo z dne 22. decembra 1914, v katerem se mu zahvaljuje in obenem priporoča za "Slovenca", potem pa piše: Gotovo Te bo zanimalo zvedeti, kako je na bojišču. — Ako pogledaš na zemljevid zapadnega bojišča, vidiš, da se mi s svojimi baterijami nahajamo nekako v sredi, izpostavljeni najhujšemu ognju. Naša glavna naloga tu je ta, da do gotovega časa držimo sovražnika na udi in mu zabranimo, da bi prodrl bojno črto. Dosedaj so se mu še vsi poizkusi ponesrečili. V dveh mesecih smo prišli 12—15 km naprej. Mi smo v okolici **, baterija pa kake 4 km naprej. Nekako na sredi stoji hriček in tu imamo stanovanje in kuhinjo. Stvar je torej taka: V ** stoji kolone, na jezah kvartirji, pri ** pa topovi. Tu stoji poslopje v polkotihi; od dveh strani ga obdaja živa meja in vrsta visokih dreves. Tukaj smo sredi vrta postavili topove, kakih 8 m vsakebi; krog in krog smo pa v lepem redu zasadi gost sadovnjak, pri čemer seveda nismo gledali, da bi sadili enake vrste skupaj, marveč smo vse nameršali: jablane, češnje, vrbe itd. Tudi poleg topov smo zasadi posebno košata drevesa, ki topove popolnoma skrijejo redovnim očem. Krog topov so napravljena podzemeljska krita, t. j. prostori, kamor se v slučaju potrebe lahko skrijejo možje, ki strelajo in uravnavajo topove. Zadaš ta še dve kritji za telefon in poveljujočega častnika. Ta krita so vsa v zemlji: čez izkopane rove se položijo pločevina, čeznjo pa zemlja. Na vrhu smo hitro nasadili pušpana, deloma pa svežo zemljo pokrili z rušami. Tudi bombe smo spretno zložili in zakrili. Kdor bi pogledal na vrt, kadar ne streljamo, bi pač ne opazil topov; tedaj ni na vrhu nikogar drugega nego straža in dva podčastnika, ki z daljnogledi opazujejo obzor radi zrakoplovov. Streljamo bolj malo, ker stane vsak strel čez 3000 K in treba dobro vedeti za cilj, predno se krogla odpošlje. Streljali smo skozi tri tedne in razbili več sovražnih baterij.

Zadnjič je nemški polkovnik brzojavil našemu poveljniku, da se bližajo tri sovražne težke baterije in velet, naj jih nemudoma obsujemo z ognjem. Naš poveljnik je pa bil mnenja, da je bolje počakati, da se sovražne baterije približajo in pripravijo na strel; temu je pritril tudi polkovnik. Naš poveljnik z aparati preračunil daljavo, in ko dežene, da sta se dve francoski bateriji ustavili in pripravili na strel, telefonira naši bateriji daljavo in strel. Krogla odleti in udari ravno sredi med obe bateriji; ubito in omamljeno moštvo pade po tleh. Takoj nato prileti še dve krogli na en mah — in obe sovražni bateriji sta bili z vsem moštvom uničeni in pokopani. Tretja baterija, ki je bila še na voze, se sedaj hitro obrne in drvi proti bližnjemu kolodvoru, da bi rešila vsaj te topove. A ni ji bilo usojeno. Naš poveljnik brzo preračunil daljavo in poveljuje... Nekaj strel, nekaj strašnih bruhov — in tretja francoska baterija z vsemi vozovi munije je bila pokopana. Nemški polkovnik je bil strašno vesel, ko je videl naše delo ter je nasvetoval našemu poveljniku, naj se postajo razbijemo, pa poveljnik mu odvrne, da je škoda, ker jo bomo imeli morda kmalu sami v posesti. Polkovnik mu pritril, češ, da je pametno tako. Drugi dan smo Francozom zopet razbili več baterij; opazil jih je bil naš poveljnik sam, ko so pokale na Nemce. Zbili smo jim tudi neko utrjeno postojanko, katere prej Nemci niso mogli zavzeti. Nocoj so se Nemci zopet pomaknili nekoliko naprej.

Iz tega lahko vidiš, kako delo imamo tukaj; vedno moramo biti pripravljene in čuječi, kje se pokaže potreba za naše delo. Glavne utrube okrog znanih trdnjav so še preveč oddaljene (je še preveč vojaštva vmes), da bi jih mogli obdelovati. Vedno smo pripravljene na vse slučaje; ako bi se kdaj posrečilo Francozom prodreti našo bojno črto, je vse tako urejeno, da opravimo časa spravimo na varno dragocene topove — dvakrat dragocene v sedanjem vojnem času. Sedaj smo do-

MORSKI VOLK, KI JE STRAŠIL LETOS ATLANTSKA OBMORSKA KOPALIŠČA.

Kopališča ob morskih obrežjih v državah New Jersey, New York in drugih so bila letos obiskovana po morskih volkovih. "Shark! Shark!" so vpili prestrašeni ljudje, ki so se tamkaj kopali, ne le enkrat, kajti morski volcje so se pojavili večkrat tam okoli letos. In več oseb so tudi požrli. Enega morskega volka, dolgega sedem čevljev, so ulovili blizu Ashbury Parka, N. J., kjer se je kopalo na tisoče oseb. Veliko žrelo in ostri zobje kažejo, kako nevaren je lahko morski volk.

bili tudi nove bombe, ki žanjejo 600 m na široko. To ni šala!

Sedaj sem prost, ako nisem na straži; le hrano mora nesti k bateriji tisto strelno moštvo, ki je prosto (vsak dan je eno strelno moštvo v službi). Kadar se pa začnemo pomikati naprej, bomo pa trpeli, ker so ceste slabe in tla razmočena. Najbrže nas čakajo še strašni boji, kajti sovražna moč ni majhna in se vsak dan dopolnjuje in množi. Sicer se čuje, da jim primanjkuje streljiva, a kdo ve, če ni to samo pretveza.

Nocojšnjo noč se je začel 6 km pred nami strašen boj. Mi smo v kritjih, ki se kar tresejo. Sicer se boji vedno vrše, toda nocojšnjo noč in cel dan pa že tako poka, da se zemlja stresaja; vse bruhaja ogenj: topovi, strojne in navadne puške. Izida ne vemi. Mi smo čisto hladnokrvni; cel dan čakamo povelja. Ako greš s telefonom do opazovalnega poveljnika, slišiš nad sabo in krog sebe tako melodijo, da bi skopnel, ako bi je ne bil vajen. Po zraku vrše šrapneli in granate, brne bombe in sikajo strojne puške; vmes pa kriči poveljnikov in ranjencev glas. To se povedati ne da; človek dela le še kakor stroj v rokah strojnega mojstra.

Vedeti moraš, da nas varuje le Bog in pa skrbno kritje. Ko bi sovražnik zvedel za našo postojanko, bi bilo slabo za nas. Zato ne sme nihče v bližini baterije, ker je veliko špijonov. Z Angleske je boja odšlo pet najboljših detektivov voluntir; njih glavna naloga je pa, poizvedeti, kje stojita naši bateriji. Marsikateri zrakoplovec je že napejal oči, da bi nas zval, a hvala Bogu, doslej zman. Ako zrakoplovec opazi kako baterijo, takoj naznanji z belim trakom, kje stoji, naker sovražna artilerija začne z obstreljevanjem. Ako imamo kako delo zunaj kritij, pa opazovalec s tremi žvižgi naznanja letalca, tedaj takoj vsi zginejo pod zemljo. Vsako nedeljo je polno zrakoplovov po zraku; včasih kar sikajo sem in tja. Seveda pokajo proti njim šrapneli in strojne puške, a uspeha je malo, ker ostanejo letalci zmerom v gotovi višini in jih je težko zadeti.

Kako je na ruskem bojišču? Poročaji mi večkrat o tem, da lahko ob naših uspehih veselo poskočim. Zdrav!

Strahu nimamo. — "Res, dobri ljudje so to" — a kozaki?

France Dermastija, član Orla na Viču in bivši načelnik, korporal pri 5. dragonskem polku 3. eskadron piše iz Karpotov sledeče:

Častiti gospod! Ker imam ravno priložnost Vam hočem nekoliko opisati naše življenje v katakombah (podzemeljskih rovihi). Mi dragonci nismo tako od muh. Morali smo se v zadnjem času privaditi na vse. Pustili smo hitre naše konjiče in prišli za delo v podzemeljskih zakopih. Pehota ima namreč dosti opravila v Moskvi in strelskih jarkih, ker jih je po padcu Przemysla vedno več v Karpatih. Marsikje so že poskusili prodreti naše vrste, pa so vselej neusmiljeno plačali za to predrznost. Strelski jarki so pred nami kakih 2500 metrov. Dragonci pa smo v službi topništva za obrambo in za slučaj, da bi se kaka Moskalška patrolja prerila do našega topništva. Seveda smo ravno tako, kakor pehota, zakopani v podzemne rove. Jaz imam nalogo braniti z 12 možmi na levem krilu artilerije in četovodja Kastelic na desnem. Seveda nas je malo število, ker drugi od našega eskadrona morajo s konji patrolirati. Mi, ki smo prideleni artileriji imamo svoje konje v bližnji vasi za nami, pri katerih ostane le par mož, da nam jih oskrbujejo. Strahu nima, zato se nam tudi ni treba bati ruskih patrolj, čeprav so močne navadno od 40—50 mož, kar pri nas ni v navadi.

Danes ko to pišem je veliki ponedeljek. Kako živo se spominjam na velikonočne praznike na Veliko nedeljo! Kako lepo je bilo pri Vstajenju! Kakor smo takrat korakali Orlu ob vstalem Zveličarju, ne meneč se za zbadanje nasprotnikov, tako tudi sedaj ne boječ se Moskalov, branimo in stražimo naše postojanke in naše topove. Nekako čudno mi je vendarle pri srcu, ko se spominjam na prejšnje čase. Doma ob največjih praznikih veličastna služba Božja, tu pa sem ravno ob največjih praznikih zunaj na fronti. Na Sveti večer sem bil nad Smigrodom v Galiciji na nekem hričku celo noč na patrolji z lovci 7. bat. Na Sveti dan zopet cel dan. In danes oziroma tudi večeraj na Veliko noč sem pa tu v jarku ob gromenju topov. Nocoj sem ravno malo zadremal v svoji luknji, ko se nenekrat začne tresti zemlja pod mano. Rusi so namreč prišli prav blizu, a straža pred nami jih je v pravem času opazila. Namah je bilo vse obveščeno telefonično. Naši topovi so zagrmeli, Rusi pa so se z velikanskimi zgubami morali vrniti v svoje postojanke. Pred nami v strelskih jarkih je postavljen Spodnještajski slovenski pešpolk. Res kakor levi so ti fantje. V soboto so ujeli veliko število Moskalov in zaplenili mnogo vojnega materiala. K nam so priveli več ranjenih Rusov, med njimi tudi dva častnika, katere so naši prav dobro pogostili. Ko sta odhajala na bližnjo železniško postajo, je eden izmed njiju rekel: "Res dobri ljudje so to," kar sem slišal na svoje uho. V tem trenutku mi je šinila v glavo misel, zakaj ne bi tudi ruski častniki učili svojih vojakov postopati z ranjenci tako, kakor delamo mi. Nekateri ruski vojak, posebno kozaki so v tem oziru prav divjaki. Pripovedoval mi je namreč neki ranjeni vojak,

POMAGAJMO REVEŽEM V STARI DOMOVINI!

Ali ste že kaj darovali za slovenske begunce ter vdove in sirote padlih vojakov slovenskih?

Darove sprejema: Amerikanski Slovenec, Joliet, Ill.

da so Rusi naše ranjence, ki so prosili pomoči prebadali z bajonetom. Podobno mi je pripovedoval tudi neki ujeti Rus, ki je dobro govoril nemški. Rekel mi je, da kozaki postopajo z našimi ranjenci mnogokrat naravnost živinsko. Zato se je tudi silno bal, da ga ne bi dobili v roke avstrijski "rdeči", — mislil je dragonce, meneč da je avstrijska konjenica ravno tako divja in surova, kakor ruski kozaki. Da so kozaki res silno surovi smo videli ravno dragonci našega eskadrona. Bilo je to še v jeseni. 9 naših jezeceev je bilo poslanih na patroljo. 2 kakor po navadi jezditja naprej, da dasta patrolji znamenje, če je sovražnik blizu, da tako sovražnik cele patrolje ne prenaagli. A bilo jih je v vasi vse polno poskritih kozakov. Prva dva so pustili dalje, ker so že drugih sedem videli prihajati. Na te so šele začeli streljati, ko so prišli sredi med nje tako, da jim je bilo nemogoče uiti. Udali so se. Eden je bil na mestu mrtev, vodja patrolje pa ranjen, prva dva pa sta ušla skozi bližnji gozd. Mrtvega dragonca so kozaki nato popolnoma slekli, mu sezuli tudi čevlje, na glavo so mu posadili čelado in ga tako brez vsake obleke pustili ležati, dokler ga niso zakopali čilivisti. Res sedaj šele prav vidim, kako se živi v Avstriji in koliko boljše so disciplinirani avstrijski vojak, kakor pa ruski.

Drugače se imam prav dobro. Hrane imam dovolj, celo vina dobim skoro vsaki dan odkar sem v podzemeljskih katakombah.

Končam. Pri priložnosti zopet kaj drugega. Pozdrav. — Udani France.

Nespečnost

ali insomnija je zelo navadna prikazen pri nervoznih ljudeh. Odpravite ta stan z rabo Severovega Nervotona (Severa's Nervoton). Kakor je videti po imenu je to zdravilo živčna tonika, katera se je izkazala zelo izborna pri zdravljenju duševne potrtosti, insomnije ali nespečnosti, živčne onemoglosti, histerije in nervoznosti. Cena \$1.00 v vseh lekarnah ali od nas. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.—Ad.

Čudno.

Ona: "Iz gostilne domov rabiš celo uro in pot je komaj pol ure dolga!" On: "I, kajp'k, — tega pa ne vidiš, kako je široka!"

Vsako, ki je poslal denar v staro domovino

POTOM NAŠEGA POSREDOVANJA, JE ZDAJ

POPOLNOMA PREPRIČAN

DA DOSPEJO NAŠE DENARNE POŠILJATVE

ZANESLJIVO IN TOČNO

v roke naslovnikov, kljub vojnim zaprekam, v primernem času.

V stari domovini izplača denar c. k. pošta

100 kron pošljemo zdaj za \$13.50

MI GARANTIRAMO VSAKO POŠILJATEV

Pisma in pošiljate naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENE

BANK DEPT, JOLIET, ILL.

Črna žena.

Zgodovinska povest. Priredil Javoran.

I.

Kjer se prijazna, senčna cesta, ki pelje iz Radovljice proti Bledu, poslednji približi razdrapani strugi de-roče Bohinjke, se dviga na desni strani poti orjaška, navpik strleča pečina. Strahoma se bliža temu resnobnemu kraju. Kajti dolinica, že itak dovolj ozka, postane na tem mestu tako tesna, da se cesta med savsko strugo in veliko skalnato steno komaj prebije na plan. Razen pritlikavega grmčja in nedostopnih, razjedanih duplin, po katerih lazijo modras, kuščarji in druga golazena, ne opazi na tej skalnati steni ničesar. Praznična, a neprijetna tišina vlada tu na okrog od jutra do večera. Le tupatam zdrči med votlinami odmevi preperel kamenček na pot in nehote podvizaš korake, da se čimprej izogne pretečnim skalnatim čerem, ki samujejo kakor prečeče pošasti visoko nad tvojo glavo. Dokaj prijaznejša je okolica na nasprotni strani reke. Takoj ob strugi se prične lahko vzpenjati rebrovito pobočje, čez inčez poraslo s temnimi borovci in vitkimi smrekami, ki preide pologoma v prostorno planoto, imenovano Kamnjek, ter končno meji ob skalnati plaz Špič, ki sega prav do prvih planinskih senožeti zelene Jelovice. Vzhodno od Kamnjeka opaziš med gosto zasajenim sadnim drevjem nekaj belega zidovja in nekaj skromnih hišnih slemen. To je vasica na Brdih, ki ne šteje niti dobrih deset hiš.

Nemara bi šel skozi sotesko nemoteno dalje, ko bi te ne opozorilo, zdaj ko si prvi hip stopil na plan, nekaj posebnega. Pred očmi se ti razgrinja nebeško lepa dolina. Daleč na zahodu kraljuje v srebrnem sijju in bleisku množica skupina gorenskih snežnih velikov ter obdaja v svoji sredi Triglav, sivga očaka, ki je vedno krasen, kadar ga ugledaš: zjutraj, ko mu mlađa zarja zlato razorano čelo; podnevi, ko mu lahne meglice božajo in venčajo ožgano lice; zvečer, ko ga poljubljajo zadnji žarki zahajajočega solca. Na južni strani doline te vabijo brhki gozdovi Jelovice, ki se raztezajo stopnjevaje, v drug nad drugim dvigajočiji se pasovih daleč tja do škrbinatega Babjega Zoba, ki čuva tesni vhod v divjelepi Bohinj. In če se ozreš proti severu, te od daleč pozdravljajo sive stene in močni stolpi blejskega gradu, ravne poljane, bobotna polja in pisane senožeti, ki oklepajo na skrajnem koncu, kjer se svet nagiba že proti Bohinju, vas Ribno. Kakor srebrni trak se zrcalijo sredi doline med belim prodom in gostim vrbovjem sveži in čili valovi Bohinjke, ki se vije zdaj sem, zdaj tja, zdaj zopet v mnogoštevilne stranske struge, zvezane med seboj s plitvimi bajerji in potoki. Ej, ta raznolika lepota, ta svečani mir, ki je razlit nad to rajsko pokrajino! Obstal bi človek ter gledal njena čuda božja, ki jih je roka Stvarnika tako obilo natrosila na ta skriti koček slovenskega sveta. A da nisi že poprej mimogrede opazil čudne izpremembe tik ob poti! Glej, skalnata stena, ki te je doslej spremljala ob poti, je nenadoma izginila! Namesto pečevja opaziš na njeni severni strani sočne, tupatam močvirne livade, sadne vrtove in kopice prijaznih hiš, ki so raztresene po strmi bregovini. Ta vasica se imenuje Bodešič. Vrh hribea pa samuje starodavna cerkva sv. Vida s počrnlimi od viharjev in vremenskih nezdod razpraskanimi zidovjem, s starinskimi slikami na zunanji steni in vegasto streho. Staro je to svetišče, bolj kakor mislijo njegovi sosede. Zgradili so cerkev, kakor poroča zgodovina, pobožni briksenski škofje, tedanji lastniki blejskega gradu, poleg svoje pristave ter jo močno utrldili zoper sovražnike. Da ji turški navali niso prizanesli, o tem priča še dandanes daleč naokrog znana podkev, ki jo je bil izgubil konj turškega jezdeca, ko je besnega žival treščila z nogo od trla hrastova vrata. Se dandanašnji lahko vidiš to redko znamenitost, kajpada se blišči zdaj na vzvišenem kraju, pritrjena na pozlačenem križu vrh cerkvenega pročelja.

Se starijša kakor cerkva sv. Vida je bila v davnem času neka druga zgradba na nasprotni strani Bohanjke. Bil je to nepremagljiv in zloglasen gradič, ki si ga je bil postavil sredi 12. stoletja neki roparski vitez, da je od tod opravljal svoj nepošteni posel. Ljudje so rekli gradiču Kamnjek — ime se je ohranilo do današnjega dne, akoprov o gradiču samem niti sledi ni več. Kakor lastavice gnezdo je bila ta trdnjava priljubljena na pečino, tako da je odtod njen gospodar lahko pregledal celo gorensko ravnino od Jelovice do Karavank. Mnogo je trpelo ljudstvo od hudega roparja. Slednji je briksenski škof stori koncu njegovim drznim nasilstvom. Poslal je pred gradič močno krdelo vitezov, ki so tako dolgo oblegali roparsko gnezdece, da se je naposled vsled lakote moralo lepo vdati. Tedaj je gradič pogorel od vrha do tal. O roparskih vitezih na Kamnjeku ni bilo od-

sihob nobenega sledu več. Njih rod je izumrl, celo ime se polagoma pozabilo. Razvaline gradu, kar jih je bilo ostalo, pa je začel glodati in izpodjedati uničujoči zob časa. Viharji in nalivi so odkruli kamen za kamnom; nekdanje nepremagljivo obzidje je lepega dne zagrmelo v prepad, kmalu nato se je sesul tudi njegov najjačji branik — grajski stolp. Pozneje so se med skrivnostnimi grajskimi razvalinami često dogajale čudne reči; zlasti preden je zadelo ljudstvo kaka nesreča, bodisi vojska, potres, "črna smrt", ali pa najhujša šiba božja — Turčini. Prebivalci sosednjih vasi so videli pred vsakim nevarnim dogodiljem v deželi na nekdanjem Kamnjeku belo ženo z žarečim obličjem, ki je posedala na grajskih razvalinah ter pretresljivo plakala in tožila. Slednjič je tudi ta prikazen minila in o beli ženi so pripovedovale samo še stare pravljice.

Koncem 15. stoletja, ko se vrši naša povest in je po teh krajih vladala blejska gosposka, je bila od roparskega gnezdeca na Kamnjeku videti le še mala, neznamenatna groblja. Nad to grobljo je zevala sredi skalnatega plazu temna odprtina. Skozi odprtino si prišel v prostorno, a ne posebno globoko votlino. Ljudstvo je tedaj imenovalo ta kraj "Pri slepem Bogu"; na koncu votline je stal namreč lesen križ, na katerem je upodobil priprosto umetnik trpečega Zveličarja s slepimi očmi, pa tako ganljivo, da se je moralo vsakega obiskovalcu mlo storiť pri sreč, kadar ga je ugledal. "Slepi Bog" je postal kmalu mala božja pot, kamor so hodili iskati tolažbe in pomoči ne samo vaščani z bližnjih Brd in Bodešič, ampak s celega blejskega kota, kadarkoli se je tega ali onega lotila kaka očesna bolezen ali ga je zadelo kaka druga grenka nadloga. Pot k "Slepe-mu Bogu" ni bila lahka stvar; kdor je hotel priti čez pečino, je moral biti trden v nogah in še trdnjši v glavi, da ni omahnil v globočino. Vila se je naprej z Brd po strmi in opolzi senožeti, odkoder je potem vodila le dva čevlja široka stezica naravnost čez posevno pečino, kjer se je popotnik lahko oprijemal žice, ki je bila v ta namen pritrjena na železnih, v skalo zapicanih klinih. Zadnjih dvajset metrov pred votlino je bila stezica, speljana po leseni, zibajoči se brvi, po takozvanem "mrtvaškem mostiču", ki je bil naravno pritrjen ob navpično skalnato steno in je bil na vnani strani ograjen z nizko in trhlo ograjo iz desk. Da je bilo romanje k "Slepe-mu Bogu" res silno opasno, je pričalo znamenje, ki je bilo tik pred vodom v votlino vdelano v živo skalo. Nekotni slikar je naslikal s kričnimi barvami, kako pada neki možak, ki mu je izpodrsnilo na mostiču, v grožno globočino. Pod sliko pa je zapisal s starimi, napol posivelimi in izpranimi črkami:

Pomni človek, da povsod ti preti ta smrtna pot!
Mili Kriste, ti nam daj
milost svojo — sveti raj!

V postu leta 1477, je povzročil neki dogodek med ljudstvom silno razburjenje. Kamnjski duh "bela žena", se je zopet prikazoval. Toda sedaj ni bila več bela žena, ampak črna; prikazen je bila namreč po obrazu in po rokah oglječne polti in je bila odeta v dolgo, snežnobeelo krilo. Nekdo jo je videl pri cerkvi sv. Vida na Pečeh, drugi jo je srečal na brdskih travnikih, tretji je trdil, da jo je opazil pozno ponoči in jo videl, kako je plavala nad grajskimi podrtinami, ravno nad "mrtvaškim mostičem", četrti je čul celo njeno vzdihovanje in plakanje. Večina ljudi je verjela, da se resnično prikazuje duh, drugi pa so prezirljivo majali z glavami, toda govoričar in šum sta naraščala od dne do dne.

Bilo je na tiho nedeljo proti večeru. V gostlin ipri Mohorku ob blejskem jezeru je sedelo in modrovalo za mizo četrto gostov: Anželj z Brd, Grahek s Sela, Matija, Globokarjev pastir iz Bok, Pušavec hlapec, oba iz Bodešič. — Za durmi, na klopič ob peči, pa je spal, zviti v nerazločljiv klopčič, postaren možiček. To vam je bil človek posebne vrste. Bil je krošnjar — kupčeval je z žebli — doma iz Kroke in mu je bilo ime Stefan. Toda ljudstvo ga je vsepovsod klicalo za Štefuljčka — tupatam so mu rekli tudi "Kroparski možek". Razprskano in zgubano obličje, na katero je padalo nekaj širokih čopov sivklatih las, kustrave, črne obrvi, izpod katerih je švigalo dvojce svetlih, čudovito živahnih oči, kakor bi gledala mlada podlasica, ki ne more nikoli z njimi mirovati, upognjen brbet, kratke, sabljasto zakrivljene noge, ki so pri vsakem koraku močno pocenile, tako da je bila možičkova hoja bolj podobna živalskemu puhtanju ali poskakovanju kakor navadni človeški hoji, cela postava v sivi prsteni obleki — tak je bil Kroparski možek. Povsod in nikjer, zdaj na daljnem Hrvaškem, zdaj na Koroškem, je prehodil možek vsako leto vsaj dvakrat celo krajsko deželo od Krškega in Črnomlja do Bohinja, poznal vse ljudi in vse družine, vedel vse skrivnosti, znal pozdraviti vsako bolezen na ljudeh in živalih. — Ker je bil sila premeten in zvest, je nosil včasih celo kopico skriv-

nih naznanil od doline do doline; govoril ni veliko, ali kadar mu je stekel jeziček, je žuborelo iz njega kakor iz studenca in vselej zadelo na pravem mestu. Če možku ni bila kaka stvar povšeči, se je delal gluha kakor štor in je na vsako neljubo mu vprašanje nalašč narobe odgovoril; v resnici pa je imel ušesa tanka in občutljiva kakor ris, da je bilo le treba kaj važnega ujeti. Marsikdo je dejal, da pri Štefuljčku ni vse v redu v glavi, ta ali oni pa je bil mnenja, da je nemara bolj prekan in moder kakor lisičji Eric, valpet na blejskem gradu. Možek je ležal pri peči in se delal spečega, dasiravno je glasni hrušč razvnetih pipecev čimdalje huje odmeval po sobi.

"Včeraj smo jo zopet popolnoma določno videli iz Bodešič, kako je jokal in plakala na drugi strani Save," je pripovedoval pastir Matija.

"Beži, beži, praznarija in sleparija," mu je oporekal Grahek, "nikar ne čenčaj dalje o tem, babjevernik!"

"Meniš, da je stari Ošterc tudi babjevernik? Ga pač še premalo poznaš na te plati! In vendar ti priseže, kadar hočeš, da jo je videl na Gregorjevo pri onih treh topolih, ko se je vračal iz Radovljice," se je zagovarjal pastir.

"O svetem Gregorju je bil letos ščep in ob taki priliki je že marsikdo v brinovem grmčju domneval strah ali v črnem kamnu kako grozotno pošast," je odgovoril Grahek.

"Moj gospodar, Pušavec," se je vteknil hlapec Rok v pogovor, "je šel minulo sredo ponoči iz mesta in je srečal belo ženo pri vsakem mostu — resnično in brez šale! — Pušavec ni izmislijoči ali veterinjak, njegove besede so redke kakor zlato zrno, ali kar reče, stoji trdno kakor zid."

"Dandanašnji se po cestah potika na večer vse polno sumljive potepuške drhali."

"Rekel je, da jo je videl popolnoma natančno. Imela je oglenočno obličje in dolgo, čisto belo vlečko, ki se je peljala za njo kakor za našo graščakinja. Ko je šel mimo prikažni, je ta trikrat zapored sklenila roke nad glavo, kakor bi molila."

"E, navsezadnje bo ta kako nesrečno človeče, ki ga nosi mesec."

"Ti — Zličarju se je prikazala, še preden se je zmrčilo."

"In Bregar jo je menda videl zarana ob Savi, ko je že solnce pogledalo izza Grintavca. No, kaj praviš na to?"

"To je popolnoma gotovo zlagano," je pripomnil Anželj, "še danes sem se mudil pri svojem svaku Bregarju, pa mi še besedice ni črhnil o kaki prikazni. Nehajte vendar!"

"No, ta je zopet lepa!" se je zakrohotal neverni Grahek. "Eden si nekaj izmisli, drugi nekaj pridene, tretji že umira od strahu, četrti se zlaže in tako postane iz komarja konj, da je naposled pol dežele norčave."

"Reci, kar hočeš, pa je le rest!" je dejal hlapec nevoljen; "če govore o tem moške, kakršni je moj gospodar in stari Ošterc, ni vse od muh, ampak mora biti nekaj na tem."

"In če sem jaz na lastna ušesa slišal njeno plakanje in ihtenje, mi menda ne bo pameten človek ugovarjal. Tega si ne pustim tajiti," se je iznova o-junačil pastir Matija.

"A, kaj — slišal — slišal! To lahko vsak reče! Jaz ne verujem ne v belo ne v črno ženo," ga je zavrnil Grahek odločno.

"In kaj ima bela žena kar naenkrat opraviti tukaj, to vas prosim," je vprašal Anželj.

"Ker nas bo zopet udarila huda šiba božja — kuga ali Turki. Bog se nas usmili, kaj pravim!" je zastokal hlapec.

Vsem je leglo pri teh besedah nekaj težkega na srce. Umolknil so drug za drugim in se zatopili v težke pomine, ki so bili združeni s tem imenom.

"E, menda se nam zdaj ni treba bati teh pesjanov," je dejal čez dokaj časa Grahek; "možje, ko bi vedel, da tudi naše kraje čaka kaj takega, kar se je godilo pred dvema letoma dolj okrog Kranja, bi še danes zapustil domačijo in se preselil kam drugam. Bi si vsaj vsaj življenje rešil, če ne drugega."

"Pa res, še zdaj me je groza," če se spomnim, kar so takrat ljudje pripovedovali o turški zverjadi," je pripomnil hlapec Rok; "vse cerkve so por-ele do tal in pravijo, da je bilo na ti-soče kristjanov pomorjenih. Prokleti vrugi, kako neusmiljeno so tirali žene, moške, otroke — prestrašene in željne, da so kar omagovali v železju in verigah. Oh, kaj vse mora prestati uboga knetska para, vse se ji sme požgati in pobrati, nihče je ne brani..."

"Zahvali Boga, da si jim tako od rok! Ko bi ne bile naše vasi skrite v dolini, bi se nam bilo godilo ravno tako kakor drugim," je dejal Anželj.

V sobo je stopil zdaj oštri Mohorko in prisedel k zgovornim znancem. Bil je velik, plečat hrušt z mogočnimi brkami in velikimi, zapovedovalnimi očmi. V mladih letih je obiskoval radovljiško šolo in se naučil čitati in pisati, tako da skoraj ni minul dan, ko bi ta ali oni možakar ne bil prišel k njemu iskat sveta in pomoči. Čul je v veži, da se suče pogovor njegovih gostov okrog Turkov, in zato je rekel:

"Le brez skrbi, če ne bo hujšega kakor Turci, nam ne bo huda predla. S Turki se bo zdaj že cesar pobotal, ako ne z lepo, pa z grdo. Zadnjič sem bil v Radoljici in sem ravno čul, da je zbral cesar nekje na Hrvaškem močno obmejno vojsko zoper to pogansko golazeno. Tudi deželna gosposka je zborovala v Mariboru ter naložila nov davek za turške potreščine. Vsak

prebivalec bo moral odslej dajati na teden po en vinar, tudi hlapci in dekle, če zaslužijo na leto več kakor dva goldinarja. Izbrali so si tudi novega vojskovodjo. No, da je vsaj to, če že ne več..."

"Že spet — kar naprej davki in davki! Vse daj samo kmet, pa kmet, ko pride sovražnik, pa glej, kako si boš otel življenje! Enkrat tlaka, drugi desetina, potem zopet kaj drugega in nazadnje delajo s teboj kakor z živino, bogme, da huje kakor z živino! Doslej sem dajal v grad po dva mernika ajde, letos jo je berič zahteval dva in pol. Najbolje bi bilo, če bi delal cel teden samo tlako, pa bi nemara še ne bilo dovolj," se je vzevolil Anželj, tako da Mohorko ni mogel do besede.

"Enkrat mora zadeti božja kazen tega Hartmana Krajskega. Predvčerajšnjim je Eric, ta satanski pomočnik grajščakov, zopet klestil kmete, ker mu dopoldne niso dovolj preorali. Ko bi ne živeli v tako hudih časih, bi mu že posvetili. O starih pravicah, ki so jih uživali naši očtje, kmalu ne boš smel niti črhni. Da je tukaj gospod Andrej, bi bilo pač vse drugače," mu je pritrdil Grahek.

Dalje prih.)

Top na bojni ladji razpoknil.

Washington, D. C., 21. sept. — Admiral Mayo, poveljnik atlantskega bro-dovja, je danes naznanil pomorskemu uradu težko nezgodo, ki se je pripetila na krovu bojne ladje "Michigan". Pri včerajšnjih strelnih vajah v južnem vodovju je razpoknil eden ogromnih topov, debelih 12 palcev, s tako straš-no silo, da je bila cev kakor papir raz-trgana v kose.

En topničar je bil težko ranjen. Samo kritje, katero je nudil oklopni stolp, je odvrnilo večjo nesrečo. Preiskava se vrši.

Zaplena pošte.

Berlin (brezlično v Sayville), 21. sept. — Britanska oblastva so zapleni-la vso pošto danskega parnika "Freder-ick VIII.", ko je dospel parnik do britanske brežine, med vožnjo iz New Yorka v Kristjanijo in Kodanj.

Dober oče.

"Ali Vam je vseeno, katero hčer Vam dam?"
Ženin: "Prav vseeno!"
Oče: "Potem vzemite najstarejšo, — bo najbolj vesela!"

RABIM MOŽA ALI FANTA ZA delo na farmi. Delo celo leto. Vprašaj po telefonu: Chicago tel. 103 J 2, Plainfield, Ill. 2t

Naznanilo!

Slavnemu slovenskemu in hrvaškemu občinstvu v Jolietu naznanjam, da sem otvoril svojo

Novo mesnico in grocerijo

na vogalu Cora in Hutchins cest, kje imam največjo zalogo svežega in sve-žega mesa, krajskih klobas, vse vrste grocerije in drugih predmetov, ki spa-dajo v mesarsko in grocerijsko pod-ročje.

Priporočam svoje podjetje vsem ro-jakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Moje blago bo najboljšje, najčistejše in tudi po zmerni ceni.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917

Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405,

S. Bluff St., Joliet, Ill.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše me-so po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobiyo najboljše sveže in pre-žene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v naši mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768 N. W. Phone 1111

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olj in firnečev. Izvršujejo se vsa bar-varska dela ter obešanje stenskih papirja po nizkih cenah

Alexander Daras

Chic. Phone 376 N. W. 977

120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Luka Pleše

HRVATSKO-SLOVENSKA GOSTILNA

kjer točim najokusnejše pivo, fina-4-mača in importirana žganja in vina, ter prodajem dišeče smodke

Se vsem priporočam v obilen obisk

1014 North Chicago St., Joliet, Ill.

Fred Lehning Brewing Co.

JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Telephones 26. JOLIET, ILLINOIS

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Krajski Brinjec, zaboj (12 steklenic) za	\$12.00
Krajski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za	\$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za	\$8.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za	\$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za	\$9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za	\$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za	\$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$6.00
Domace Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po	75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v sloven-skem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.